

نقش مدیریت دانش در سازگاری و تاب‌آوری سازمانی



نقش مدیریت دانش در سازگاری و تاب‌آوری سازمانی

محیط و شرایط متلاطم در چشم‌انداز کسب‌وکار می‌تواند پایه و اساس هر سازمانی را متزلزل کند. اینجاست که نقش مدیریت دانش برای سازگاری سریع و پیشی گرفتن از اختلالات و چالش‌ها حیاتی می‌شود. اگرچه اثبات آینده همیشه خطراتی را به همراه دارد، اما پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مدیریت دانش یکی از مؤثرترین راه‌هایی است که یک سازمان می‌تواند دارایی‌های دانشی خود را برای هدایت نوآوری و درعین‌حال ایجاد انعطاف‌پذیری، تاب‌آوری و چابکی سازمانی مدیریت کند.

مدیریت دانش، سازمان‌ها را با بینش‌هایی که برای انطباق و پیشرفت نیاز دارند توانمند کرده و با استفاده از دارایی‌های دانش، تصمیم‌گیری آگاهانه را امکان‌پذیر و ارائه پاسخ‌های فعالانه به تغییر را تسهیل می‌کند. در این مقاله راه‌های خاصی برای استفاده از مدیریت دانش در یک سازمان برای موفقیت کوتاه‌مدت و بلندمدت بیان شده است.

علل اختلال و تغییر در سازمان‌ها

عوامل زیادی در بروز چالش و اختلال در سازمان‌ها تاثیرگذار هستند. در زیر به چهار مورد از مهم‌ترین نیروهای مخربی که باید در چشم‌انداز دائماً در حال تغییر کسب‌وکار در نظر گرفته شوند، توجه کنید:

۱. فناوری‌های نوظهور: مدل‌های زبان بزرگ مانند چت‌جی‌پی‌تی که به‌طور گسترده‌ای مورد توجه قرار گرفته است، سازمان‌ها را دچار اختلال می‌کند. مدیریت دانش برای جمع‌آوری، غربال کردن و تجزیه و تحلیل اطلاعات جدیدی که از این راه حاصل می‌شود، دارای نقشی حیاتی است.
۲. کار ترکیبی: کار از راه دور و ترکیبی چندین چالش را ایجاد می‌کند، از جمله این چالش‌ها می‌توان به ترویج ایجاد سیلوهای دانشی، عدم ایجاد هماهنگی لازم برای حصول نتایج موردنظر و کاهش تبادل داده و اطلاعات بین کارکنان یک سازمان، اشاره کرد.



خبرنامه مدیریت دانش

شماره ۱۰۰

آبان ماه ۱۴۰۳

در این خبرنامه:

- نقش مدیریت دانش در سازگاری و تاب‌آوری سازمانی
- حکایت
- دانستنی‌های کوتاه و جالب
- بسته دانشی

بند لقمان

لقمان حکیم پسر را گفت: امروز طعام مخور و روزه دار، و هرچه بر زبان رلندی، بنویس. شبانگاه همه آنچه را که نوشتی، بر من بخوان. آنگاه روزهات را بگشا و طعام خور. شبانگاه، پسر هر چه نوشته بود، خواند. دیروقت شد و طعام نتوانست خورد. روز دوم نیز چنین شد و پسر هیچ طعام نخورد. روز سوم باز هرچه گفته بود، نوشت و تا نوشته را بر خواند، آفتاب روز چهارم طلوع کرد و او هیچ طعام نخورد. روز چهارم، هیچ نگفت. شب، پدر از او خواست که کاغذها بیاورد و نوشته‌ها بخواند. پسر گفت: امروز هیچ نگفتم تا بر خوانم. لقمان گفت: پس بیا و از این نان که بر سفره است بخور و بدان که روز قیامت، آنان که کم گفته‌اند، چنان حال خوشی دارند که اکنون تو داری.

<https://roozaneh.net>



دانستنیهای کوتاه و جالب درباره مغز

مغز مرکز سیستم عصبی انسان است که افکار، حرکات، خاطرات و تصمیم گیری های ما را کنترل می کند.

مغز انسان حاوی میلیاردها سلول عصبی است که اطلاعات را به سراسر بدن ارسال می کنند و یا اطلاعات را از سراسر بدن دریافت می کنند.

بزرگ ترین بخش مغز انسان مخ نامیده می شود. بخش های مهم دیگر، جسم پینه ای، قشر مغز، تالاموس، مخچه، هیپوتالاموس، هیپوکامپ و ساقه مغز هستند.

مغز انسان به وسیله جمجمه محافظت می شود. جمجمه پوشش محافظی است که از ۲۲ استخوان متصل به هم تشکیل شده است.

وزن مغز یک انسان بالغ حدود ۳ پوند (۱.۵ کیلوگرم) است. اگر چه مغز انسان تنها ۲ درصد از وزن بدن را تشکیل می دهد، اما در حدود ۲۰ درصد از انرژی بدن را مورد استفاده قرار می دهد.

مغز در مایع مغزی نخاعی معلق و شناور است. این مایع هم به صورت یک لایه در مقابل ضربات فیزیکی و هم به عنوان یک مانع در مقابل عفونت به نحو مؤثری عمل می کند.

بیشتر سکنه های مغزی از وجود لخته خون در مغز ناشی می شوند. این لخته جلوی خونرسانی در محل را می گیرد که این امر باعث رسیدن آسیب یا تخریب بافت مغز نزدیک محل لخته و بروز طیف گسترده ای از علائم سکنه می شود.

۳. محیط زیست: استفاده مؤثر از مدیریت دانش می تواند به ساده سازی سیاست های پایدار مانند کار از راه دور، انتقال بدون کاغذ (کاهش بروکراسی)، انطباق با مقررات و سرمایه گذاری بازاریابی دیجیتال برای به حداقل رساندن آسیب های زیست محیطی کمک کند.

۴. جهانی شدن: مدیریت دانش ابزاری محوری برای سازمان دهی حجم وسیعی از اطلاعات نظارتی و بازار مورد نیاز برای رقابت در موقعیت های نا آشنا خواهد بود.

با این حال، مدیریت دانش فقط ابزاری برای مقابله با اختلالات فاجعه بار نیست، بلکه منبع ارزشمندی برای محافظت از آینده در برابر عدم قطعیت عمومی در چشم انداز تجاری است.

برای مطالعه مقالات تخصصی مدیریت دانش به پایگاه دانش مراجعه فرمایید.

نقش مدیریت دانش در اثبات آینده یک سازمان

از آنجایی که دانش با استفاده از مدیریت دانش همگرا می شود، تیم ها می توانند به سرعت انواع اطلاعات را به اشتراک بگذارند تا برای مواجهه با اختلالات آینده، آماده شوند. مدیریت دانش همچنین می تواند به شناسایی شکاف های دانشی مهم در جریان های کاری، ارتباط ایده های متفاوت از منابع مختلف و ایجاد انعطاف پذیری سازمانی کمک کند. در اینجا برخی از مؤثرترین راه ها برای اثبات آینده سازمان و درعین حال پیاده سازی مدیریت دانش تشریح شده است:

- جمع آوری بازخورد مشتری: پیگیری بازخورد مشتری در قالب نظرسنجی، بررسی و تعامل با رسانه های اجتماعی می تواند به تغییر ترجیحات مشتری کمک کند.
- مشارکت کارکنان: با ایجاد فضای امنی که در آن کارکنان می توانند ایده های خود را برای بهبود به اشتراک بگذارند، بینش های ارزشمندی را به دست آورید.
- اولویت دادن به ارتباطات داخلی: غلبه بر موانع ارتباطی و انباشت دانش سازمانی با استفاده از نرم افزار مدیریت دانش که اطلاعات را جمع آوری و به اشتراک می گذارد.
- باوجود بسیاری از عوامل محرک داخلی، ضروری است که نه تنها به دنبال راه هایی برای به اشتراک گذاشتن دانش در بین کارکنان، بلکه برای تقویت فعالانه همکاری و ایجاد رابطه بین تیم های مختلف باشید. این کلید تسهیل به اشتراک گذاری مدیریت دانش است که برای پیشرفت در میان اختلالات و چالش های موجود، لازم و ضروری است.

استراتژی های همکاری متقابل برای ایجاد تاب آوری سازمانی

اجرای همکاری متقابل کارآمد برای به اشتراک گذاری دارایی های دانش، سازمان ها را در برابر اختلالات داخلی یا خارجی مقاوم تر می کند. اگرچه ساختار دقیق مدیریت دانش، از سازمانی به سازمان دیگر متفاوت خواهد بود، اما چندپایه مهم و اساسی وجود که توجه به آن در تمامی سازمان ها و به طور جهانی ضروری است که عبارتند از:



آیا میدانید؟

بزرگترین اندام بدن به اندازه ۶ زمین تنیس است، اما به قطر تنها یک سلول!

اندوتلیوم، قسمت نازک درونی رگهای خونی بدن است که در کل ۱۰۰،۰۰۰ کیلومتر رگهای خونی انسان وجود دارد.

سطح اندوتلیوم اگر بیرون آورده شد و مسطح گردد می تواند ۶ زمین تنیس را پوشش دهد. این غشا نازک در حقیقت

مغز رگهای خونی است و با فعالیت هوشمندانه تشخیص می دهد که چه

موادی می تواند از درون خون وارد دیواره رگها شود. اندوتلیوم در حقیقت

کار تنظیم فشار خون، مبارزه با بیماریها و کنترل غلظت خون در بدن

را بعهده دارد.

۱) یک چشم انداز روشن و واضح، ایجاد کنید

همکاری متقابل کارکردی را به عنوان وسیله ای برای شفاف سازی چشم انداز مشترک سازمان خود بپذیرید. تعامل فعال رهبری با سیستم های مدیریت دانش، کارکنان را به پذیرش مدیریت دانش تشویق می کند و در برابر عوامل اختلال، انعطاف پذیری و تاب آوری ایجاد می کند. برای تشریح مزایای مدیریت دانش و به اشتراک گذاشتن نحوه اجرای آن در بخش های مختلف، جلسات منظمی برگزار کنید. تقویت مداوم این چشم انداز با ارتباطات داخلی به ترکیب ایده ها از منابع مختلف و درعین حال پایبندی به ارزش های اصلی سازمان شما کمک می کند.

۲) ایجاد رابطه معنادار و اعتماد متقابل

همکاری متقابل، همه چیز در مورد دادن ابزارهایی به تیم ها برای درک بهتر یکدیگر است. ابزارهای ارتباطی، جلسات روزانه، رویدادهای اجتماعی و اقدامات مرتبط با تیم سازی با هم همگرا شده تا نیروی کار همدل تر و آگاه تر را تشکیل دهند. در نهایت، این باعث ایجاد انعطاف پذیری و چابکی سازمانی می شود که می تواند برای مقاومت در برابر اختلالات جزئی یا بزرگ مورد استفاده قرار گیرد.

۳) نرم افزار مدیریت دانش را به کار ببرید

با استفاده از نرم افزار مدیریت دانش، سیلوهای درون سازمان خود را تجزیه کنید تا کارکنان را قادر به ذخیره، سازمان دهی و به اشتراک گذاری خط مشی های مدون و دانش پنهان، کنید. دریافت / جمع آوری داده های خام به خودی خود دشوار است، در این راستا کمک نرم افزار مدیریت دانش برای جمع آوری و تبدیل داده به بینش های عملی، غیرقابل جایگزینی است.

۴) همسویی اهداف استراتژیک

ابزارهای همکاری متقابل خود را با اهداف سازمان خود برای ایجاد انعطاف پذیری و چابکی هماهنگ کنید. ارتباط مستقیمی با کارکنان ایجاد کنید تا به وضوح مزایای مدیریت دانش و همکاری متقابل را در مواجهه با اختلالات و چالش های پیش رو را مشاهده کرده و در نتیجه به سادگی می توانید نوآوری را تقویت کنید.

۵) روش های ارتباطی جدید را ایجاد کنید

نرم افزارهای مختلف سازمان را برای ایجاد یک پایگاه دانش متقابل عملکردی قوی و جامع تر، ترکیب کنید. برای این منظور می توان از ترکیب نرم افزارهای مدیریتی با ابزارهای ارتباطی برای ردیابی پروژه ها، به طور مؤثرتر مورد استفاده قرار داد. این ابزارها به بهترین وجه برای ارائه به روزرسانی های پروژه در زمان واقعی، جمع آوری بازخورد کارکنان و به حداقل رساندن مشکلات ارتباطی که می تواند مانع پیشرفت شود، استفاده می شوند.

سخن آخر

اجرای مدیریت دانش از سازمانی به سازمان دیگر متفاوت است، اما همه چیز با اتخاذ یک چشم انداز واحد و ایجاد یک محل کار مناسب و متفکر شروع می شود. اختلال در کسب و کار اجتناب ناپذیر است، اما فعال بودن و اجرای مدیریت دانش می تواند به تاب آوری و انعطاف پذیری سازمان ها در برابر بدترین اثرات و چابک تر کردن سازمان ها در هنگام به وجود آمدن فرصت ها کمک کند.

منبع:

<https://www.kminstitute.org/blog/building-resilience-role-knowledge-management-organizational-adaptation-and-change-management>

عنوان دانشی: تغییر استراتژی شرکت ملی صنایع پتروشیمی پس از خصوصی سازی و اثرات آن بر تولید

صورت مساله

خصوصی سازی و اثرات آن بر تولید در صنعت پتروشیمی ایران

صنعت پتروشیمی کشور در صورتی می تواند در عرصه های اقتصادی، ملی، بین المللی حضوری فعال و رقابت آمیز داشته و از منافع ملی دفاع نماید که قادر باشد سیاست گذاری، مدیریت و نظارت بهینه و کارا و موثر زنجیره ارزش خود را محقق ساخته و اجرایی نماید. این مهم بدون جریان اطلاعاتی صحیح، دقیق، امن و به موقع و از آن مهم تر تصمیم گیری بر مبنای اطلاعات ممکن نمی باشد.

اجرای نقش نظارتی-توسعه ای شرکت ملی صنایع پتروشیمی و کنترل و نظارت بهینه، کارا و موثر زنجیره ارزش صنعت نفت و پتروشیمی، در گرو مدیریت یکپارچه اطلاعاتی این زنجیره و تحلیل وضعیت مجتمع ها و تاثیر فعالیت هریک از آنها در صنعت پتروشیمی، کل صنعت داخلی و حتی در صادرات می باشد. جهت برنامه ریزی پیش بینانه و بلندمدت احداث طرح ها و تولید و ... اطلاع از برنامه های بالادست و پائین دست حیاتی و الزامی است. به عبارت دیگر مدیریت و پایش جریان اطلاعات در زنجیره ارزش صنعت نفت و پتروشیمی باعث هماهنگی و ارتباطات به روز و صحیح و موثر مابین واحدهای بالادست، میان دست و پایین دست صنعت خواهد شد. که در این میان شرکت ملی صنایع پتروشیمی پس از خصوصی سازی و منفک شدن مجتمع های پتروشیمی از آن سعی دارد با ایفای نقش نظارتی دغدغه های مطرح شده را برطرف نماید. در پرسش از آقای مهندس بساق زاده در رابطه با رویکرد شرکت ملی صنایع پتروشیمی پس از خصوصی سازی ایشان نیز به نقش این شرکت در نظارت عالی بر شرکت های پتروشیمی و تلاش برای در اختیار قرار دادن اطلاعات لازم آن ها اشاره نمودند. که در قسمت شرح تجربه رویکردهای این شرکت مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در حال حاضر به دلیل خصوصی سازی شرکت ها، دسترسی به اطلاعات دقیق مجتمع ها دشوار شده و شرکت های خصوصی شده از ارائه اطلاعات خودداری می کنند. بنابراین شرکت ملی صنایع پتروشیمی با تجربه ارزشمندی که در این صنعت دارد سعی در یاری نمودن مجتمع های پتروشیمی را دارد و با اتخاذ رویکردهای مختلف به این شرکت ها کمک می نماید.

توضیحات تجربه

رویکردهای شرکت ملی صنایع پتروشیمی پس از خصوصی سازی

پیش از خصوصی سازی شرکت ملی صنایع پتروشیمی و مدیریت کنترل تولید در مجموعه سهامداران بودند اما بعد از خصوصی سازی ارتباط قانونی میان شرکت ملی صنایع پتروشیمی و مجتمع های پتروشیمی و ارتباطات سهامداری نیز ضعیف شد. بنابراین پس از خصوصی سازی، هدف شرکت ملی صنایع پتروشیمی استفاده از ارتباطات ضروری برنده - برنده مابین مجتمع های پتروشیمی می باشد و در این راستا اقدامات مختلفی را به انجام رسانده اند:

شناسایی نیازها و رفع آنان با استفاده از امکانات داخلی

هماهنگی بین شرکت ها در رابطه با تامین خوراک و نیازهای یوتیلیتی ها

رویکرد مبتنی بر ورود در زمان های اضطراری

ایجاد هماهنگی در فعالیتهای مربوط به بورس

تصمیم گیری در رابطه با میزان صادرات محصولات مجتمع ها

نظارت عالی بر راه اندازی واحدهای جدید و رفع اشکالات فنی

رویکردهای مدیریت کنترل تولید پس از خصوصی سازی



فضائل حضرت زینب

حضرت زینب (علیها السلام) به اعتراف همه تاریخ نویسان، آراسته به همه فضایل و خصلت های والای اخلاقی و الهی بودند. زینب کبری (علیها السلام) در وقار و شخصیت مانند جدهاش خدیجه (علیها السلام) در حیا و عفت همچون مادرش فاطمه (سلام الله علیها)، در رسایی و شیوایی بیان، مانند پدرش علی (علیه السلام)، در حلم و بردباری چون امام حسن (علیه السلام) و در شجاعت و قوت قلب، مانند برادرش امام حسین (علیه السلام) بود. زینب کبری (سلام الله علیها) تحت تربیت پدر و مادری همچون حضرت علی (علیه السلام) و حضرت فاطمه (سلام الله علیها) و با شایستگی و استعداد ذاتی که از آن بهره مند بود به مراتب عالی از فضائل و کمالات انسانی دست یافت. او همانند پدر و مادرش جامع همه کمالات و صفات پسندیده بود. سخنرانی های او در کوفه و شام خاطره خطبه های پدرش امیرمؤمنان (علیه السلام) را در یادها زنده کرد. زینب کبری (سلام الله علیها) یکی از محدثان و راویان حدیث به شمار می آید و در سنین کودکی، در حالی که بیش از ۵ یا ۶ سال از عمرش نمی گذشت، خطبه مادرش حضرت زهرا (سلام الله علیها) را با آن مضامین بسیار بلند و عالی شنید و پس از آن برای دیگران نقل می کند. عبدالله بن عباس، شاگرد برجسته حضرت علی (علیه السلام) و مفسر قرآن کریم، خطبه فدک حضرت زهرا (سلام الله علیها) را از زینب نقل می کند و از آن بانوی بزرگ با عنوان «عقیلتنا؛ عاقل و دانای ما» یاد می کند.

ادامه صفحه بعد...



شناسایی نیازها و رفع آنان از طریق پیگیری امکانات (منظور اطلاعات) درون بخشی شرکت ملی صنایع پتروشیمی از آنجائیکه شرکت ملی صنایع پتروشیمی به هاب اطلاعاتی در صنعت پتروشیمی تبدیل شده بود و مجتمع‌ها تنها از طریق این شرکت می‌توانستند به اطلاعات درمورد همدیگر دست یابند در این میان شرکت ملی صنایع پتروشیمی به عنوان تسهیلگر در بین مجتمع‌ها ارتباطات لازم را برقرار می‌نماید.

تعامل بین شرکت‌ها در رابطه با تامین خوراک و نیازهای یوتیلیتی‌ها

برخی اوقات مجتمعی به خوراک خاصی نیاز دارد و چون ارتباطات زیادی ما بین مجتمع‌ها وجود ندارد، در این مواقع شرکت ملی صنایع پتروشیمی که به اطلاعات همه مجتمع‌ها دسترسی دارد، هماهنگی‌های لازم جهت رفع نیازهای مجتمع‌ها را انجام می‌دهد. به طور مثال زمانی که در عسلویه کمبود اتیلن وجود دارد، با هماهنگی‌های صورت گرفته از سوی شرکت ملی صنایع پتروشیمی از ماهشهر تأمین می‌گردد. یا در خط مهاباد به اتیلن لازم دارد چون مدیریت کنترل تولید اطلاعات لازم را دارد می‌تواند مشکل را حل نماید.

در واقع پس از خصوصی‌سازی صنعت پتروشیمی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی نقشی راهبری در میان مجتمع‌های پتروشیمی پیدا نمود و همین نقش منجر به گستردگی تعاملات و ارتباطات ما بین مجتمع‌های پتروشیمی در کشور گردید.

رویکرد مبتنی بر ورود در زمان‌های اضطراری و مورد نیاز

هماهنگی در بورس و تامین نیازهای بورس

ایجاد زمینه مناسب برای صادرات محصولات پتروشیمی

نظارت عالی برای راه اندازی واحدهای جدید

شواهد اثر بخش بودن تجربه

- شناسایی نیازها و رفع آنان از طریق پیگیری امکانات (منظور اطلاعات) درون بخشی شرکت ملی صنایع پتروشیمی
- تعامل بین شرکت‌ها در رابطه با تامین خوراک و نیازهای یوتیلیتی‌ها
- رویکرد مبتنی بر ورود در زمان‌های اضطراری و مورد نیاز
- هماهنگی در بورس و تامین نیازهای بورس
- ایجاد زمینه مناسب برای صادرات محصولات پتروشیمی
- نظارت عالی برای راه اندازی واحدهای جدید

زینب (سلام‌الله‌علیها) از جنبه عبادت در حدی بود که در دوران اسارت و سخت‌ترین شرایط جسمی و روحی که ممکن است برای یک انسان پیش آید، شب‌زنده‌داری و نماز شبش ترک نگردید، در حالی که در شرایطی به مراتب آسان‌تر و سهل‌تر از آن انسان‌های معمولی قادر به حفظ برنامه‌های عادی و معمولی زندگی خود نیستند. عبادت و اطاعت خدا، حضرت زینب (سلام‌الله‌علیها) را از مصادیق روشن و بارز این حدیث قدسی قرار داده بود که خداوند متعال می‌فرماید: «یابن آدم، انا اقول للشیء کن فیکون، اطعنی فیما امرتک اجعلک تقول للشیء کن فیکون؛ ای فرزند آدم! من به هر چه بگویم باش، موجود می‌شود، در آنچه به تو دستور داده‌ام از من اطاعت کن تا تو را آن گونه قرار دهم که هر چیز بگویی باش، موجود شود»! حضرت زینب (سلام‌الله‌علیها) نیز بر اثر عبادت و اطاعت خدا به مقامی رسیده بود که از ولایت تکوینی برخوردار بود. روایت شده که آن حضرت پیش از سخنرانی خود در کوفه به مردم اشاره کرد، با آن اشاره نفس‌ها در سینه‌ها حبس شد و زنگ‌ها از صدا باز ایستاد و در یک کلام حضرت زینب (سلام‌الله‌علیها) به حق، زینت پدر، آن شخصیت یگانه تاریخ بود، همچنان که خداوند این نام را برای وی برگزید.